

[Schmidt.]

beholder Overtilsynet ogsaa med det tyske Skolevæsen.

Naar man tager Stilling til dette Skolelovforslag, mener jeg, man maa gaa ud fra, at de ellers ligestillede Statsborgere netop paa dette Omraade er forskelligt stillede, og at man maa tage rimelige Hensyn til dette Forhold. Skolevæsenets enkelte Bestemmelser knytter sig til den Lovgivning, der nu er gældende, og hvormed man har prøvet at ordne Skoleforholdene, specielt de tyske Skoleforhold, dernede paa den bedste Maade. Vi anerkender altsaa, at man har skabt et Grundlag, som er egnet til at bygge videre paa, og vi har ment, at det vilde være hensigtsmæssigt at knytte Forslaget til det bestaaende, idet man derved lettest vil kunne naa at komme et Skridt videre. Den nugældende Lov, som ordner Forholdene dernede, muliggør et offentligt kommunalt tysk Skolevæsen og et privat tysk Skolevæsen. Det private tyske Skolevæsen hviler i Hovedsagen paa Selvhjælp med finansiel statslig Støtte og arbejder, som det er naturligt, overalt dér, hvor det efter de gældende Bestemmelser ikke vilde være muligt at oprette en kommunal tysk Skole. Vi stræber nu med dette Lovforslag i dobbelt Retning efter at naa to Ting: i den kommunale Skole større Selvforvaltning, for den private Skole en større finansiel Støtte. Derved vilde disse to Dele af Skolevæsenet for saa vidt komme til at nærme sig hinanden, som de jo i Grunden begge bærer offentligt Præg. Det første: større Selvforvaltning indenfor det kommunale Skolevæsen, mener vi bedst at kunne opnaa ved at kræve tyske Skolekommissioner for tyske Skoler, idet vi gaar ud fra, at tyske Skoler bør forvaltes, baade hvad deres Lærere og ogsaa hvad Skolekommissionsmedlemmerne angaar, af Folk, der selv er Repræsentanter for det tyske Mindretal. Vi kræver det ikke for at isolere os eller for at dyrke et Modsætningsforhold mellem de to Folk, der bor og lever sammen dernede. Vi mener omvendt, at det tjener Forholdet mellem de to Folk, naar man saa vidt muligt udelukker alle nationale Rivninger, og vi mener, at det er en uskreven Lov for Aandslivet, at i Grunden kun de kan dyrke dette Aandsliv ret, som selv har Rod i det. Nu kan jeg godt forstaa, at man fra dansk Side følger den anden Mening, at det vil være det mest hensigtsmæssige at have, som det nu er Tilfældet, en fælles Skolekommission for danske og tyske Skoler, idet det bevirker en heldig Tvang til Samarbejde. Jeg kan

forstaa det, og jeg gaar absolut ud fra, at det ogsaa har været Meningen paa den Maade at opnaa det. Men Erfaringen viser i Grunden en anden Vej. Dér, hvor en fælles Skolekommission arbejder godt, dér sker det næsten altid paa Grund af en stiltiende Overenskomst om, at naar de danske Skoleanliggender forhandles, taler de Tyske ikke med, og naar de tyske Skoleanliggender forhandles, taler de Danske ikke med. Det er i Grunden en Bekræftelse af Rigtigheden af det Synspunkt, ud fra hvilket vi kræver, at der helst maa være tysk Skolekommission for tyske Skoler og danske Skolekommissioner for de andre Skoler, og at man i alle ydre Anliggender overlader til Folkets Repræsentanter selv at ordne disse Sager; i alle ydre Anliggender vil det alligevel være nødvendigt at forhandle med hinanden.

Til disse ydre Anliggender hører i særlig Grad de finansielle, og paa det finansielle Omraade hævder vi, at det maa være den rigtige Grundsætning, at de Merudgifter, der opstaar overalt, hvor det er nødvendigt at oprette et Skolevæsen paa dobbelt nationalt Grundlag, skal afholdes af Staten. Dette finder Udtryk i de Bestemmelser, der findes i Afsnittene c., d. og e.

Jeg benytter denne Anledning, naar jeg taler om Afsnit e., til at takke den høje Regering, fordi den paa eget Initiativ har sørget for, at den Undtagelsesbestemmelse, der fandtes i Lov Nr. 242 af 1921 er blevet ophævet. Jeg har kun ladet dette Afsnit e. staa, fordi Princippet om, at Merudgifterne ved de tysksprogede Skoler afholdes af Staten, findes deri og jeg gerne vilde have dette anerkendt.

Hvad Afsnit d. angaar, vil jeg tilstaa, at det maaske trænger til en præcisere Formulering, saaledes som der blev peget paa ved sidste Behandling. Jeg mener, en saadan kan findes ved Udvalgets Arbejde.

Hvad Afsnit c. angaar, er det foreslaaet, fordi jeg mente, det var paakrævet, at de Børn, der ønsker tysk Undervisning og ikke kan finde den i deres egen Kommune, maa have Lov til at besøge tyske Skoler i Nabo-kommunen, og ikke blot Folkeskoler, men ogsaa de højere Skoler, hvis der findes saadanne, fordi det ikke kan være Meningen at vanskeliggøre en højere tysk Uddannelse.

Hvad Uddannelsen af de tyske Lærere angaar, ønsker vi gennem dette Lovforslag at lovfæste, at de tyske Lærere maa søge deres Uddannelse paa tyske Lærestalter. Dette skyldes den Kendsgerning, at der ikke findes tyske Seminarier indenfor den